

ENGELSCH KUNST VAN HEDEN,

□ □ □ DOOR J. DE GRUYTER. □ □ □

Wat ons bij een wandeling door de zalen van de zomertentoonstelling der Royal Academy in de eerste plaats treft, is de overwegende beteekenis van het figuurschilderij hier, en daaronder bovenal het portret. Dit ligt geheel in de lijn van de Engelsche schilderkunst, die in het portret haar beste schepingen geleverd heeft. Het is waar, dat Engeland een van de grootste, zoo niet den grootsten landschapschilder heeft voortgebracht, den machtigen Turner, maar hoe verdienstelijk het werk van vele zijner voorgangers of volgers geweest moge zijn, hij staat betrekkelijk alleen in zijn buitengewone en prachtige weergave der natuur, in zijn ééniq en subliem scheppingsvermogen; het is ook waar dat in het historisch, het genre, het allegorisch schilderij, vooral in de tweede helft van de negentiende eeuw hier voortreffelijke dingen gemaakt zijn — ik denk aan de pre-Rafaëlieten, aan Millais, aan Watts. Maar ook van deze beide laatsten zal het portret niet den minst belangrijken kant van hun werkzaamheid blijven vertegenwoordigen. Een Gladstone en John Hare door Millais, een Walter Crane en Carlyle door Watts zullen wel steeds als karakteristieke en voortreffelijke voorbeelden van portretkunst blijven gelden. En ook bij de grootste der hen gevolgd zijnde schilders, een Whistler, een Sargent is het portret hoofdzaak gebleven. Zoodat, als deze tentoonstelling opnieuw het bewijs levert, dat onder alle uitingen van de Engelsche kunst het portret zich het meest op den voorgrond dringt, daardoor slechts de herhaling ver- toond wordt eener eeuwenoude traditie.

Het weinige, dat nog overgebleven is van middeleeuwsche portretkunst in deze landen, een tweetal afbeeldingen van Richard II en het fraaie, gevoelige konterfeitsel van Margaret Beaufort, toont dat reeds in de middel-

eeuwen hier een portretkunst gebloeid heeft, die wat kleur en levendigheid van voorstelling aangaat, zeer bijzondere kwaliteiten had. De woelingen op deze periode volgend deden ook de schilderkunst den dood aan en zij herleefde eerst weer met Holbein, den Duitscher, omstreeks het midden der regeering van Hendrik VIII. Het voorbeeld van dezen buitengewonen kunstenaar, even zorgzaam en eerlijk, even trouwhartig en objektief in de weergave van het geziene, als hij onovertrefbaar van teekening en fijn van kleurgevoel was, beheerschte hier de schilderkunst een eeuw lang, tot met de verschijning van Samuel Cooper en vooral van Dijk het schilderkunstig leven weer een geheel nieuwe periode intrad. De invloed van Van Dijk, groot kunstenaar als hij was, is verre van uitsluitend gunstig geweest. Ook onder wat hij in zijn Engelschen tijd deed, zijn prachtige stukken, maar veel is van mechanischen, beslist-inferieuren aard. Hij was een zwak mensch, de impressionabele Sir Anthony van Dyck, en zijn weelderige levenswijze eischte het onophoudelijk, in steeds grooter aantal, produceeren van portretten. Zoo werd zijn atelier ten slotte een portretten-fabriek, waarin een groot aantal assistenten hem bij de fabrikage behulpzaam waren. Een ander Nederlander, minder schitterend werker dan van Dyck, maar een man van talent toch ook, een aangenaam kolorist en met zekere elegantie in de voordracht en breedte in de uitvoering: Sir Peter Lely, volgde van Dyck als leider van de Engelsche schilderschool. Maar met zijn dood werd de zeer oppervlakkige Kneller de modeschilder der voorname wereld, waarmee een volkomen *décadence* intrad.

Hogarth, satiricus en strijder, werd de bevrijder van het Engelsche kunstleven uit de ketenen van konventie, het door Kneller en